

.....
"Hi ha coses que els pares hem de fer encara que sigui contra les nostres idees"

.....
"Al Facebook els pares s'assabenten de coses de la meva vida que són privades"

des del 2008 i des de llavors ignoro totes les sol·licituds d'amistat dels pares, que me'n fan continuament. M'hi nego. Els he dit més d'una vegada: "No us penso acceptar cap sol·licitud d'amistat perquè no vull que mireu res del que hi faig". És una cosa meva, que no té res a veure amb ells. I els pares no tenen més remei que acceptar-ho". L'Iris ho fa perquè al seu grup d'amics li han explicat històries que han passat entre pares i fills al Facebook. "Sé que els pares acaben sabent més coses del compte, per això no vull que a mi em passi. És una de les nostres converses habituals, amb els amics, parlar del Facebook i si hi tenim afegits els pares".

Júlia Arnal
17 anys

— La Júlia Arnal té 17 anys i vol tenir els seus espais de llibertat. Per això quan es va crear un perfil al Facebook va avisar que no enviaria cap sol·licitud d'amistat a cap familiar: ni pares, ni tiets ni res, només els cosins, perquè són de la seva edat. I la família hi va estar d'acord. "Escriu frases als murs dels amics de tot el que hem fet, de les sortides o de coses que han passat, i no vull que les llegeixin els pares. També passa el mateix amb les fotos. Ara, per exemple, m'acaben de penjar al meu perfil les fotos del meu aniversari amb els amics, que va ser l'1 de desembre: són coses meves. No m'agradaria que els pares estiguessin mirant una per una les imatges del meu aniversari". El pare de la Júlia, el Miquel Àngel, va entendre tan ràpidament

les indicacions de la filla que mai no s'ha atrevit a enviar-li la sol·licitud d'amistat. Així doncs, cadascú campa per la xarxa amb la seva llibertat.

Yolanda
38 anys

— Hi ha tiets que fan una "mica d'espia" dels seus nebots. Ho confessa la Yolanda Contreras, que controla els noviets de les seves nebodes, de 13 i 17 anys. "Jo me n'assabento perquè a les fotos que pengen al mur, veus que tot d'una surt molt un noi i que després a les vacances desapareix i n'apareix un altre. I quan tallen ningú no ho diu obertament, però pengen cançons tristes i les amigues envien missatges criptics, com ara: "No valia la pena". Considero que és com sempre, com fèiem a la nostra època, però que ara es fa d'una manera pública".

Totes aquestes experiències són algunes de les que hi ha entre pares, mares i familiars d'adolescents al Facebook. Ara bé, el filòsof i teòleg Francesc Torralba matisa el concepte d'amistat de la coneguda xarxa social. "El Facebook pot ser un espai de transmissió d'informació, de coneixements i, fins i tot, de vivències i de sentiments, però l'amistat demana temps, trobades i, finalment, el cara a cara. L'amistat es demostra en les situacions difícils i exigeix el llenguatge gestual, a més a més de les paraules. Els pares i els fills es poden trobar al Facebook, però això no garanteix la qualitat del seu lligam. Els pares hem de fer l'esforç de situar-nos al seu món, però tampoc no hi hem de ser uns intrusos i per això és necessari que els deixem un marge de llibertat".

Torralba continua recordant: "La confiança entre pares i fills és bona, però també és legítim que els fills escullin altres confidents per revelar els seus secrets més íntims, per exemple, les seves amistats. Com a pares, ho hem d'acceptar". És per això que trien opcions com el Facebook, i que veuen com a espies els pares. Una altra història és que els pares vulguin ser amics dels fills a la vida

real. Llavors entrem en un camp de terres movedisses: "Els pares poden rrelliscar en una permissivitat que serà molt nociva per al desenvolupament integral del fill". Pares i fills, poden ser amics al Facebook si tots ho accepten mútuament, però a la vida real, la relació entre pares i fills es regeix per uns altres paràmetres que no necessàriament han d'incloure la paraula *amistat*. Així, si abans, de petits, preguntàvem als companys: "M'ets amic", és millor no preguntar-ho, de grans, als fills, perquè la pregunta vàlida hauria de ser: "Fill, em tens confiança?"

El significat de la paraula 'amistat'

—1 El diccionari defineix la paraula *amistat* així: "Lligam afectuós entre dues persones, nat d'una estimació i benvolença mutuels, i també afeció d'una persona envers una altra enfora dels lligams de la sang i de l'amor sexual". Ara bé, el filòsof Francesc Torralba assegura que el concepte d'amistat s'ha transformat tan vertiginosament en els últims anys que té "molt poc a veure" amb aquell vincle de "mútua benvolença i de confidencialitat" que és l'essència de l'amistat.

—2 "Hi ha persones que presumeixen de tenir dos-cents amics al Facebook, però que quan estan malalts ningú no els va a veure. L'amistat s'ha convertit en una noció banal, en un bé de consum, en un concepte que pateix la idolatria del nombre. La qüestió és tenir-ne molts, com més millor, mentre que el que compta de veritat en l'amistat és la qualitat del vincle."

—3 "La relació entre pares i fills ha d'estar presidida pel respecte, la confiança i la incondicionalitat, però NO pot ser ni ha de ser amistat, perquè és una relació asimètrica."

—4 "Engendrem els fills i som responsables de la seva educació. Als amics no els engendrem. Als fills els acceptem tal com són. Els amics els escollim. Cap fill escull el seu pare i cap pare escull el seu fill".

L'explorador reprimit

Jaume Funes

Els nois PISA i les males companyies

La setmana passada una part del món de l'educació va viure uns dies de trasbalsament o de cofoisme a compte dels resultats que els adolescents de 15 anys obtenien a l'informe PISA. No dedicaré aquest espai a discutir les dades d'un estudi que, com que la seva difusió es queda en les notes finals, ni abans ni ara ha ajudat gaire a pensar com millorar l'educació.

Però vaig sentir com un periodista demanava la seva opinió als diferents membres de la comunitat educativa i, en arribar a l'alumne adolescent, li va preguntar: "Tu entens el que llegeixes?" La resposta va ser: "Jo sí, però els de la pública potser no". El comentarista va tornar a les dades i a la discussió de si estaven millor o pitjor que abans, a si érem millors o pitjors que d'altres. Tot com si aquest adolescent hagués dit una cosa raonable i obvia.

Vaig quedar una mica perplex. Tant estudiar les *tribus* joves, preguntar als adolescents de quin *pal* van o com es defineix el seu grup i resulta que el primer de tot és saber si passen la seva adolescència entre els de "la pública" o els de "la privada". Primer es forma part d'aquesta gran categoria (classe?), després ja ve la mesura del grau de "píjoria", "hippisme" o "radicalitat".

La resposta no deixa de ser una apropiació adolescent del que sí que deia i diu el PISA i sí que diem sovint els pares i mares. L'informe diu que una bona part dels resultats acadèmics i educatius depèn del centre. Molts pares i mares el primer que miren per matricular el seu adolescent és amb qui haurà de compartir l'aula, si tindrà o no males companyies. Tanmateix, tots plegats podem fer una interpretació poc eficient educativament parlant d'aquestes afirmacions.

Agradi o no als progenitors i al professorat resulta que els nois i noies fan de l'escola un espai prioritari per a la pràctica adolescent. Cosa que vol dir que els adolescents i alumnes són com són segons amb qui comparteixen els assajos evolutius, els temptejos d'identitat, les maneres d'aprendre, els desitjos de saber. Hi ha prou evidències (també al PISA) que qualsevol manera d'ensenyar i d'aprendre només funciona si es dona un grau suficient de diversitat. Hi ha prou evidències que l'única manera de tenir una adolescència *raonable* (en termes de salut, reconciliació amb un mateix, incorporació social, intuïció d'un futur, etc.) és construir-la en companyia d'adolescents diversos. Ni el *nivell* garanteix l'èxit acadèmic ni la relació exclusiva entre *bons* adolescents garanteix una bona adolescència. També és cert l'extrem contrari: l'aprenentatge esdevé impossible en un entorn d'extrema i caòtica diversitat; alguns nois i noies es perden quan tracten d'orientar-se entre adolescències totalment oposades a les seves. Conclusió: és bo per a l'aprenentatge, per a l'educació i per a la salut adolescent la interacció quotidiana entre adolescències diverses. Una altra cosa és la frustració de qui pretén ensenyar el que va aprendre a la universitat o l'angoixa de qui vol que el seu fill només tingui *bones* influències.

Males persones i més mals ciutadans

Malgrat tot, la meua primera preocupació en sentir aquella frase va ser una altra: no repetim continuament que eduquem per pensar, per conviure...? L'alumne entrevistat i els seus adults deuen estar molt satisfets del seu grau de comprensió lectora, però no els preocupa la manera com està conformant la seva identitat, la seva ciutadania, la seva manera de situar-se d'hora per damunt d'altres? Estar en contra de la selecció de l'alumnat no és una qüestió de bondat social o de solidaritat sinó d'egoisme. Perquè seleccionar les companyies fa més probable que el nostre fill sigui mala persona i més mal ciutadà.

Tot plegat em va recordar la pel·lícula xilena *Machuca*, en què els pares i mares pinochetistes es queixen de la integració que està iniciant el col·legi privat St. George dient: "Esteu obligant els nostres fills a conèixer nois que no haurien de conèixer".

Jaume Funes és psicòleg, educador i periodista

